

Andrzej Gordziejewski

"Karel Krejčí i jego dzieło"

Biuletyn Polonistyczny 23/1-2 (75-76), 229-231

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

"KAREL KREJČÍ I JEGO DZIEŁO"

9 listopada 1979 roku odbyła się w Sali Lustrzanej Pałacu Staszi-
ca w Warszawie, zorganizowana przez Komitet Słowianoznawstwa PAN,
sesja naukowa zatytułowana "Karel Krejčí i jego dzieło", poświęcona
pamięci zmarłego niedawno zasłużonego polonisty czeskiego, długoletnie-
go profesora Uniwersytetu Karola w Pradze, doktora honoris causa Uni-
wersytetu Warszawskiego, autora szeregu rozpraw o literaturze i kul-
turze polskiej, wielkiego przyjaciela Polski i Polaków, uhonorowanego
wieloma odznaczeniami i nagrodami polskimi oraz zagranicznymi.

We wszystkich referatach wygłoszonych podczas sesji, której obra-
dom przewodniczyli prof. prof. Marian Jakóbiec i Bazyli Białokozowicz,
podkreślano szczególnie dobitnie szeroką perspektywę poznawczą, jaka
legła u podstaw dokonań naukowych profesora Krejčego, jego głęboką
wiedzę teoretyczną i praktyczną, pozwalającą mu poruszać się swobod-
nie na terenie badań literaturoznawczych, już to w aspekcie określonej
kultury narodowej, już w aspekcie rozważań komparatystycznych. Zwró-
cono też uwagę na ważki element spuścizny naukowej Profesora, jakim
są jego dokonania dydaktyczne w kształceniu pokoleń czeskich polonistów.

Zebrani wysłuchali następujących referatów (w kolejności ich wy-
głoszenia):

Prof. dr Józef Magnuszewski (UW) omówił zagadnienie: "Doro-
bek naukowy K. Krejčego a rozwój slawistyki literackiej w ubiegłym
50-leciu". Referent przedstawił całokształt dokonań naukowych Profesora,
dzieląc jego pracę na dwie zasadnicze grupy: dotyczące powiązań
literackich czesko-polskich oraz związane tematycznie i metodologicznie
z szerszą podstawą porównawczą. Drogę twórczą Krejčego podzielić
można natomiast na trzy etapy, z których pierwszy (do końca II wojny
światowej) związany jest z początkami jego pracy naukowej, a koncen-
truje się na zainteresowaniach romantyzmem; drugi (15-lecie powojenne)
określony jest przez pracę dydaktyczną na Uniwersytecie Karola, a je-
go efektem są m.in. obszerne "Dějiny polské literatury" (Historia lite-
ratury polskiej); i wreszcie trzeci (ostatnie dwudziestolecie) upływa
pod znakiem komparatystycznych zainteresowań Krejčego. Pozostając po-

czątkowo pod wpływem swych bezpośrednich nauczycieli - M. Szykowski i J. Jakubca, Krejčů wypracowuje z czasem własną metodę twórczą i określa własne widzenie problemów literaturoznawstwa.

Prof. dr Zdzisław Libera (UW) w referacie "Karel Krejčů jako autor syntezy dziejów literatury polskiej" poddał analizie jedno z najwybitniejszych dzieł Profesora, jego "Dějiny polské literatury". Do największych walorów tej syntezy zaliczył referent m.in. różnorodność i wielowarstwowość ukazania literatury polskiej w przebiegu jej dziejów, podkreślenie jej urozmaicenia gatunkowego, ciekawy sposób wypunktowania poszczególnych sylwetek jej twórców, uwypuklenie roli przekładów oraz interesujące odniesienia do piśmiennictwa czeskiego. Nie bez znaczenia dla rozszerzenia strefy wpływów tego dzieła, a więc jednocześnie dla popularyzacji literatury polskiej, pozostaje fakt ukazania się książki w przekładzie niemieckim.

Prof. dr Janina Kulczycka-Saloni (UW) podjęła temat "Literatura polska pod zaborami w oczach Przyjaciela", dający okazję do podsumowania i oceny dorobku Krejčůgo w zakresie dziejów literatury polskiej wieku XIX. Podkreślając, iż punkt widzenia Profesora został w tym przypadku zdeterminowany przez kształt jego kultury narodowej, referentka skoncentrowała się na omówieniu sposobu widzenia wielkich postaci i oblicza literatury polskiej tego okresu przez czeskiego badacza. Poświęcając najwięcej uwagi takim twórcom, jak: Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Konopnicka, Orzeszkowa, Prus, Brzozowski i in., widział on jako cechę charakterystyczną ówczesnej literatury przede wszystkim jej szlacheckość, czyniąc z niej jednocześnie zasadniczy wyróżnik w stosunku do modelu literatury czeskiej analogicznego okresu. Opierając się na własnych badaniach w zakresie wpływu polskiej literatury romantycznej na życie duchowe Czech, recepcji piśmiennictwa polskiego w Czechach oraz związków literackich polsko-czeskich i czesko-polskich owego czasu, wypracował prof. Krejčů tezę o "wzajemnym wspieraniu się i pomocy" obu ówczesnych literatur.

Prof. dr Maria Bobrownicka (UJ) poświęciła swój referat "Problemom literatury czeskiej wieku XIX w badaniach Krejčůgo", prezentując sylwetkę uczonego jako badacza dorobku literackiego swej ojczyzny.

Choć zabierał on głos w tej materii niemal wyłącznie okazjonalnie, dostrzec można, iż szczególnym zainteresowaniem darzył romantyzm, realizm II połowy XIX w. oraz wybrane zjawiska literatury XX wieku.

Doc. dr hab. Halina Janaszek-Ivaničková (Inst. Słow. PAN), której wystąpienie zakończyło część referatową sesji, omówiła sylwetkę "Karela Krejčého - komparatysty". Szczególny nacisk położyła na wstępną prezentację tendencji rozwojowych współczesnej komparatystyki oraz jej stosunku do swych dawniejszych dokonań, by na tym tle naryskować drogę naukowej ewolucji poglądów czeskiego badacza w dziedzinie badań porównawczych. Na szczególne podkreślenie zasługuje tu głębokie zaangażowanie Profesora w teorię i praktykę tego kierunku badań literackich oraz nieustanna jego dążność do precyzji słowa i uściślenia wypowiedzianych sądów.

W części dyskusyjnej, która zamknęła obrady sesji, głos zabrali prof. prof. S. Urbańczyk, M. Wojciechowski i B. Gawin, uzupełniając treść wygłoszonych referatów o własne refleksje i wspomnienia, dotyczące dorobku naukowego i postaci prof. Karela Krejčého. Zaapelowano również, by materiały stanowiące pokłosie sesji ukazały się drukiem, co pozwoliłoby godniej uczcić i trwalej zapisać we wdzięcznej pamięci pokoleń postać wypróbowanego Przyjaciela Polski, człowieka o wielkim umyśle i sercu.

Mgr Andrzej Gordziejewski

MUZEUM LITERATURY IM. ADAMA MICKIEWICZA ¹

Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM

Niniejsza informacja o działalności Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza obejmuje okres od 1 sierpnia 1977 do 1 lipca 1979 r., który dość niespodziewanie - wobec oczekiwanego od kilku lat remontu ka-